

Summary

The article deals with the problems of using music in teaching ESL. The author underlines that English songs can be used for a wide variety of ESL learning and teaching activities as they provide the authentic language with all its „traps“ and can positively influence our students' motivation. Listening to English music and performing certain tasks, we acquaint our students with the culture of the English-speaking countries, their customs and traditions.

УДК – 378:371.315:81'243

ПРОЕКТНА МЕТОДИКА У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Пітра Н.В.

ДВНЗ „Ужгородський національний університет”

У статті розглядаються основні різновиди методу проектів, визначаються характерні особливості методу, аналізуються вимоги щодо організації проектної діяльності студентів. Представлено різні аспекти використання методу проектів, його етапи та види робіт. Проаналізовано вплив методу на комунікативні здібності студентів, рівень їхнього практичного володіння іноземною мовою. Доведено, що саме проектна методика спрямована на розвиток творчих здібностей студента, стимулювання його самостійної продуктивної навчальної діяльності.

Постановка проблеми та її визначення. До викладачів іноземної мови висуваються більш високі вимоги щодо викладання. На сучасному етапі необхідною умовою навчання є впровадження таких методик, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів, їх інтелектуальні, творчі та моральні якості та сприяли підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови, активізували їх пізнавальну діяльність, спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення. Іноземна мова як навчальна дисципліна сприяє створенню умов необхідних для розвитку культурних та особистісних якостей студентів.

Актуальність. Загально відомо, що на різних етапах розвитку суспільства кожне покоління повинно володіти іноземними мовами значно краще, ніж попереднє. На сучасному етапі розвитку України до учнів ставляться нові вимоги щодо володіння іноземною мовою, з'являється необхідність у якісній зміні процесу викладання для покращення професійної підготовки учнів. Сучасний

етап розвитку освіти в Україні потребує все більше нових методів навчання саме для його ж ефективності. Серед інших актуальним є метод проектів. Проектний підхід сприяє посиленню індивідуалізації процесу навчання, пошуку оптимального поєднання теорії та практики, актуалізації наявних знань та умінь студентів, стимулюванню їх до розв'язання власних життєвих проблем. Для такого виду діяльності є характерним кооперативне чи групове навчання, за якого діє принцип "навчаючи - вчуся", бо у процесі цієї діяльності надбання кожного студента неодмінно стають надбанням усієї групи. Він формує у студентів комунікативні навички, культуру спілкування, вміння коротко і доступно формулювати думки, терпимо ставитись до думки партнерів по спілкуванню, розвивати вміння добувати інформацію з різних джерел, обробляти її за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, створює мовне середовище, яке сприяє виникненню природної потреби в спілкуванні іноземною мовою. [3, с. 1] Проектна форма роботи є однією з актуальних технологій, що дозволяють учню застосувати накопичення знань з предмету. Учні розширюють свій кругозір, кордони володіння мовою, отримуючи досвід від практичного його використання, вчаться слухати іноземну мову і чути, розуміти один одного при захисті проектів. Студенти працюють з довідковою літературою, словниками, комп'ютером, тим самим створюється можливість прямого контакту з автентичною мовою, чого не дає вивчення мови лише за допомогою підручника на заняті [3, с. 1].

Мета статті – довести, що проектна методика може бути продуктивно використаною в практиці навчання іноземним мовам. Саме осмислення і реалізація цього методу в новій соціально-культурній ситуації у світлі вимог до освіти на сучасному щаблі суспільного розвитку дозволяє говорити про проект як про нову педагогічну технологію.

Матеріал дослідження. Засновниками методу проектів, який виник у 20-х роках ХХ ст. в США. були американський філософ і педагог Дж. Д'юї та його учень В.Х. Кілпатрік. В основу методу вони поклали ідею побудови навчання на активній основі, через самостійну критичну діяльність тих, хто навчається, з врахуванням їх особистих інтересів. Зрозуміло, що з часом шляхи реалізації методу змінилися, але його суть залишається тією ж: стимулювати інтерес студентів до певних проблем, вирішення яких передбачає володіння ними відповідними знаннями, а проектна діяльність вказує шляхи практичного їх застосування. У Росії після революції 1917 року метод проектів застосовували широко (діяльність російського педагога С.Т. Швацького), але не завжди послідовно, тому перехід до традиційних методів навчання став першопричиною його заборони у 1931 році. З того часу метод майже не використовувався ні в Росії, ні в Україні. Разом з тим він активно й досить успішно впроваджувався у США, Великобританії, Німеччині, Італії та багатьох інших країнах.

На початку 90-х років в українській педагогіці розпочалося поступове повернення до методу проектів. Завдання вищої школи на сучасному етапі - створити умови, за яких студенти мають можливість реалізувати такі риси характеру як творча сміливість, ініціативність, здатність приймати нестандартні

рішення. Саме використання проектної методики робить це можливим. Необхідність впровадження інноваційних навчальних технологій, однією з яких і виступає метод проектів, у вищих навчальних закладах обґрунтовується у наукових доробках В.В. Гузеєва, О.М. Пехоти, А.З. Кіктенко, І.П. Підласого, В.С. Безрукової, В.П. Беспалько, В.А. Болотова, А.Н. Дахіна, Н.В. Матяш, В.М. Монахова, П.І. Образцова, Г.Н. Подчалімової, В.В. Серікова та інших. Останнім часом метод проектів набуває все ширшого застосування у навчанні іноземних мов, про що свідчать публікації Н.Д. Гальскової, Н.Ф. Коряковцевої, А.В. Конишевої, Є.С. Полат, Е.Г. Арванітопуло та інших.

Проте питання впровадження методу проектів як методичної системи навчання іноземної мови залишається не розробленим. Слід зауважити, що в методиці зараз немає одностайного погляду на сутність цієї методики навчання, так само як і немає єдиного визначення поняття проектної методики і проекту [2].

Виклад основного матеріалу та отримані висновки. На сучасному етапі розвитку України до учнів ставляться нові вимоги щодо володіння іноземною мовою, з'являється необхідність у якісній зміні процесу викладання для покращення професійної підготовки учнів.

Проектна робота є одним із способів активізації пізнавальної діяльності учнів та інтенсифікації навчання. Отже, метод проектів – це система навчання, гнучка модель організації навчального процесу, зорієнтована на творчу самореалізацію особистості, розвиток її можливостей у процесі створення нового продукту під контролем викладача.

Проектна діяльність студентів – це форма навчально-пізнавальної активності, яка полягає в мотивованому досягненні свідомо поставленої мети для створення творчих проектів та в забезпеченні єдності та наступності різноманітних аспектів процесу навчання. Щоб організувати таку діяльність, викладач-предметник знайомить студентів з її особливостями, навчає будувати власну діяльність як повноцінну (*таку, що має три стадії: мотиваційну, операційно-виконавчу, рефлексивно-оціночну*) та усвідомлену.

Характерними рисами методу проектів є те що викладач окреслює загальні риси і напрям роботи, яку повинні здійснити студенти, а студенти розробляють прийоми вирішення практичних задач і проблем, продумують деталі пізнавального процесу, метою якого є досягнення кінцевого результату. Викладач здійснює функцію координатора та надає необхідні консультації. Безперечною перевагою методу проектів є те, що він орієнтований не тільки на самостійну роботу студентів, що теж є позитивним, а й значною мірою на активне використання уже здобутих знань і сформованих навичок. Адже важливим компонентом будь-якого освітнього процесу, власне його ціллю, є не стільки накопичення фактичного матеріалу, скільки вміння його застосовувати. За допомогою методу проектів можна ефективно актуалізувати наявні знання, включивши їх у широкий контекст пошуку нового. Метод проектів дає можливість багатомірного охоплення досліджуваної проблеми, адже за словами

Л. В. Насонкіної, «Проектна технологія включає в себе сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за самою своєю суттю» [4].

На початковому етапі навчання мови вчитель знайомить учнів з методом проектів як видом роботи. Перш ніж розпочати роботу над проектом, учень повинен оволодіти творчими та комунікативними навичками, тобто він має навчитися працювати з літературою, аналізувати прочитану інформацію, вміти користуватися науковими джерелами, висловлювати свої думки, брати участь у бесіді тощо. Таким чином, для реалізації проектної методики необхідна серйозна підготовка учнів, вивчення значного лексичного матеріалу, формування мовленнєвих навичок учнів на початковому етапі навчання у ВНЗ.

Проектна робота не виконується ізольовано від тем які вивчаються, навпаки вона тісно з ними пов'язана. На першому – підготовчому етапі учні вивчають граматичний та лексичний матеріал, передбачений робочою програмою. Такий етап є дуже важливим, так би мовити фундаментальним, без якого неможливий перехід до наступного. Студент не зможе висловити свої думки без необхідного словникового запасу та будувати граматичні конструкції.

Проекти мають деякі загальні риси:

- використання мови в комунікативних ситуаціях, які наближені до реальних умов спілкування;
- спонукання студентів до самостійної роботи (індивідуальної або групової);
- пошук та вибір теми проекту, яка максимально цікавить учнів, і безпосередньо пов'язана з умовами, в яких проект виконується;
- пошук мовного матеріалу, видів завдань та послідовності роботи згідно з темою та метою проекту;
- візуальний показ кінцевого результату.

Проектні роботи можуть бути різними за часом виконання:

- 1) короткотривалими протягом 1 або 2 занять – конкретні завдання розподіляються між групами учнів для обговорення можливих способів вирішення;
- 2) творчими - самостійна або групова робота учасників проекту над дослідницькими творчими завданнями;
- 3) інформаційними монопроектами – учень збирає відповідну інформацію з будь-якої проблеми, аналізує, узагальнює отримані дані та потім інформує учнів щодо отриманих відомостей.

Проекти пропонуються для презентації по закінченню вивчення теми на етапі творчого осмислення та використання матеріалу.

Слід зазначити також, що навчання іноземній мові на основі проектів відбувається в чотири етапи: підготовчий, виконавчий, презентаційний та підсумковий. Відповідно, система вправ з навчання іноземної мови на основі проектної методики реалізується в чотири етапи і містить такі групи вправ: на підготовчому етапі – для планування ходу проекту, для формування лексичних, граматичних, інтонаційних навичок мовлення; на виконавчому етапі – для

розвитку вмінь аудіювання, читання, письма та говоріння, для організації пошуку письмової інформації, для навчання укладання анкети, для навчання планування і проведення інтерв'ю, для організації проведення опитування, для навчання написання доповіді; на презентаційному етапі – для навчання усної презентації проектів та для організації презентації проекту; на підсумковому етапі – для контролю сформованості мовленнєвих навичок говоріння, аудіювання, читання і письма та для оцінювання проектів. Загальна оцінка проекту, на думку Є. С. Полат, включає аналіз значущості й актуальності обраної проблеми; коректність обраних методів дослідження і методів опрацювання одержаних результатів; активність кожного учасника проекту у відповідності до його індивідуальних можливостей; колективний характер рішень, що приймаються; характер спілкування і взаємодопомоги; необхідна і достатня глибина проникнення в проблему; доказовість рішень, що приймаються, вміння аргументувати свої висновки; естетика оформлення результатів проекту; вміння відповідати на запитання опонентів, лаконічність та аргументованість відповідей кожного члена групи [5]. А ми додамо до вище перелічених параметрів ще один: якість мовного і мовленнєвого оформлення проекту.

Метод проектів набуває останнім часом усе більше прихильників. Він спрямований на те, що б розвинути активне самостійне мислення та навчити застосовувати знання на практиці. Проектна методика передбачає високий рівень індивідуальної та колективної відповідальності за виконання кожного завдання у розробці проекту. Тема проекту може бути пов'язана тільки з одним предметом чи носити міждисциплінарний характер. У процесі підбору теми проекту викладач повинен орієнтуватися на інтереси і потреби студентів, їхні можливості і особисту значимість майбутньої роботи. Виконаний проект може бути представлений в самих різних формах: стаття, рекомендації, альбом, колаж тощо. Різноманітними мають бути і форми презентації проекту: доповідь, конференція, конкурс, свято. Доцільно комплексне, інтегративне використання в навчальному процесі оволодіння міжкультурним спілкуванням усіх вищезазначених технологій навчання. Так творчі завдання проекту засобами Інтернет інформації, у формі буклету, навчального додаткового матеріалу, інструкцій, модульного тесту, роботи з мовним портфелем (заповнення мовного паспорта, біографії, досьє) дозволить здійснити моніторинг автономної навчальної діяльності у вищому навчальному закладі. Будь-яку дію, що виконується індивідуально, в групі, за підтримки викладача, студенти повинні спочатку спланувати, виконати, а потім проаналізувати й оцінити. Викладач тільки створює ситуації для творчої активності студентів на занятті. Звичайно, це урізноманітнює рутинний навчальний процес, сприяє диференціації та індивідуалізації навчання.

Метод проектів надає нові можливості вирішення складних методичних завдань. Для успішного впровадження проектів у навчальний процес необхідно урахування специфіки конкретної навчальної дисципліни та особливості кожного типу проектів. Становлення нової генерації висококваліфікованих випускників

вузів, що володіють проектними здібностями, є одним із стратегічних орієнтирів у модернізації освіти.

Отже, реалізація проектної методики при навчанні іноземної мови дозволяє удосконалити навчальний процес, підвищити мотиваційний потенціал студентів, їхній рівень володіння іноземною мовою.

Метод проектів підвищує комунікативні здібності студентів, рівень їхнього практичного володіння іноземною мовою. Реалізація цього методу у вимогах до вищої освіти дозволяє говорити про проект як про педагогічну технологію, що дозволяє ефективно вирішувати завдання особистісно-зорієнтованого підходу в навчанні міжкультурного спілкування. Саме такий метод у поєднанні з іншими технологіями навчання здатний вирішити завдання поступового формування й подальшого розвитку самостійного мислення студентів, володіння ними певними інтелектуальними, творчими та комунікативними вміннями.

Література

1. Арванітопуло Е.Г. Особливості навчання іноземної мови за проектною методикою // Вісник Київського національного лінгвістичного університету: Серія педагогіка та психологія. Вип. 5. - К.: Видавничий центр КНЛУ, 2002. - С. 230- 236.
2. Бегьом Ф. Проект на уроці іноземної мови / Ф. Бегьом // К.: Основа, 2007. – 35с.
3. Бобрович Г.А. Метод проектов как способ организации самостоятельных занятий // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. – Випуск 5 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2004. – С. 23-28.
4. Насонкина Л.В. Метод проектов как средство реализации личностно ориентированного подхода при изучении иностранных языков. – Режим доступа: www.yspu.yar.ru/vestnik/pedagoka_i_psichologiy/13_4.
5. Полат Е.С. Метод проектов в современной школе // Информатика и образование. – 2001.– № 4. – С. 18-20.

Summary

The article is devoted to the investigation of main types of method of projects, characteristic traits of it are defined, peculiarities of organization of project activities are analyzed. Various aspects of design methodologies, the stages and kinds of its activity are given. The influence of the method on students' communication skills and the level of their practical knowledge of a foreign language are analyzed. The aim of design methodologies is the development of students' creative abilities and encouraging of their independent productive learning activities. In the author's opinion, the implementation of design methodologies for teaching foreign language allows to improve the learning process, increase both the students' motivation potential and their command of a foreign language.